

Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu
Cejl 48/50, 602 00 Brno, tel./fax 545 210 393, dz.bрно@ecn.cz, IČ 67010041

Rada Ústeckého kraje

prostřednictvím

Hejtmana Ústeckého kraje
Ústecký kraj
Velká Hradební 48
400 02 Ústí nad Labem

urad@kr-ustecky.cz, jelinek.j@kr-ustecky.cz, posta@kr-ustecky.cz

Doporučeně

7. 1. 2008

Věc: Stížnost proti nesprávnému vyřízení žádosti o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., které se týkají délky a ceny přípravy dálnice D8 Lovosice – Řehlovice a počtu mrtvých ve vztahu k ní

Občanské sdružení Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu se sídlem v Brně (dále jen Děti Země) podaly e-mailem k hejtmankovi jako povinnému subjektu (jeden z orgánů samosprávy, kromě Rady a Zastupitelstva) Ústeckého kraje dne 30. 11. 2007 dle zákona č. 106/1999 Sb. žádost o posláním v elektronické podobě či poštou tyto informace, které se týkají **přípravy dálnice D8-0805 Lovosice – Řehlovice:**

- a) odborné stanovisko či vyjádření, finanční, dopravní či právní analýzu či nějakou studii, z které vyplývá, z jakých důvodů a o kolik korun (stačí v miliónech) došlo k zahájení výstavby dálnice D8-0805 až v listopadu 2007 (a nikoliv dříve), ve srovnání s jakými termínovými a cenovými předpoklady,
- b) odborné stanovisko či vyjádření, dopravní nebo policejní analýzu či nějakou studii, z které vyplývá kolik osob, na jakých silnicích v Ústeckém kraji a proč bylo usmrceno silničním provozem, neboť k zahájení výstavby dálnice D8-0805 dochází až v listopadu 2007 (a nikoliv dříve), ve srovnání s jakým časovým předpokladem a odhadem počtu mrtvých (na silnicích a dálnici D8 v kraji), pokud by dálnice D8-0805 byla vybudována dříve (kdy?).

Tyto informace (podklady) by měl hejtmanka jako povinný subjekt mít, neboť se o nich zmiňuje např. v článku „Ekologové, můžete za smrt“ (MFD-severní Čechy, 7.11.2007), kde prohlásil následující (cit.): „*Chtěl bych tímto poděkovat panu Miroslavu Patrikovi ze Sdružení Děti Země a i jiným aktivistům za to, že svým **zdržováním připravili stát o několik miliard korun a lidských životů...***“

Nebo také v komerční příloze Ústeckého kraje v MF Dnes v článku „Opavenský koncert na výstavbě dálnice D8“ (MFD-severní Čechy, 23.11.2007) hejtmanka uvádí následující (cit.): „*Přišel dlouho očekávaný okamžik, zahajujeme stavbu, která měla být dokončena před deseti lety. Děkujeme za to nejen současnému ministru dopravy Aleši Řebíčkovi, ale i zde přítomnému náměstkovi ministra dopravy Jiřímu Hodačovi,“ řekl mimo jiné hejtmanka Jiří Šulc. Ten dále poukázal na negativní úlohu, kterou v období příprav stavby dálnice sehrály ekologické občanské aktivity, jež s hejtmankem jednaly pod vedením ekologického sdružení Děti Země. „**Kvůli nim je stavba opožděna o několik let a dražší o miliardy korun,**“ konstatoval hejtmanka, který v této souvislosti zmínil i důsledky tragických nehod na silnici E55 mezi Lovosicemi a Teplicemi.*

Hejtmanka, v zastoupení Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru dopravy a silničního hospodářství (dále jen KÚ), v dopise ze dne 29. 11. 2007 zn. 6056/DS/07/211665/H2998 (doručen dne 7. 12. 2007) sděluje, že žádost byla dle § 14 odst. 5 písm. c) zákona č. 106/1992 Sb. **odložena**, neboť se požadované informace nevztahují k působnosti Ústeckého kraje.

Proti tomuto rozhodnutí tedy Děti Země podávají dle § 16a odst. 1 písm. c), odst. 2 a odst. 3 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb. v zákonné lhůtě 30 dní od doručení (7. 1. 2008)

s t í ž n o s t

a žádají, aby nadřízený orgán (Rada jako nejvyšší orgán samosprávy) stížnost vyřídil dle § 16a odst. 6 písm. b) cit. zákona, tzn. hejtmankovi přikázal informace poskytnout do 15 dní.

Odůvodnění:

- 1) Hejtman, resp. KÚ, ve svém odložení žádosti Děti Země o informace ze dne 29. 11. 2007 uvedl následující:
- informace se nevztahují k působnosti Ústeckého kraje: kraj nezajišťuje a ani nemá za povinnost sledovat způsob výkonu státní správy při výstavbě dálnice D8, tzn. nesleduje ekonomické či jiné vlivy na prodlužování výstavby D8 (je to věcí investora ŘSD ČR),
 - kraj nemá za povinnost zpracovávat informace o nehodách dle požadavku Děti Země, provádí to Policie ČR,
 - uváděné citace hejtmana byly „**učiněny v kontextu s míněním občanů Ústeckého kraje, a informací, které byly publikovány v tisku...**“ (následuje přehled názvů tří článků ze dne 20. 12. 2006, 11. 1. 2007 a 12. 6. 2007 a z názvu Zprávy ČTK ze dne 22. 5. 2007).

2) Děti Země se s těmito důvody neztotožňuje, a to z následujících důvodů

2.1) Žádost byla zaslána hejtmanovi Ústeckému kraji, který je povinným subjektem jako jeden z orgánů (spolu s Radou a Zastupitelstvem) územně samosprávného celku. Avšak odpověď o odložení žádosti byla zaslána KÚ, a to od vedoucího odboru dopravy a SH Ing. Jindřicha Fraňka. Postup, že na žádost místo povinného subjektu (orgánu samosprávy) odpoví jiný subjekt (krajský úřad jako státní orgán) je dle mínění Děti Země nesprávný.

2.2.) K věcnému obsahu stížnosti. Nejprve je nutné upozornit na § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. (cit.): „*Informací se pro účely tohoto zákona rozumí **jákykoliv obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě**, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.*“

Děti Země v této souvislosti dále odkazují na rozsudek Krajského soudu v Praze spis. zn. 44 Ca 179/2002, v němž se mj. uvádí, co se rozumí informací, která se má dle zákona č. 106/1999 Sb. poskytovat: „*Povinné subjekty mají úplnou informační povinnost, to znamená, že okruh informací, z něhož musejí poskytovat, je úplný, **musí poskytovat informace ze všeho co mají nebo by měly mít.** Je to odůvodněno skutečností, že ve vztazích, ve kterých povinný subjekt vystupuje, dochází k nakládání s veřejnými prostředky. Princip přístupu k informacím znamená možnost podívat se na údaje, které na úřadě „leží“, s nimiž úřad pracuje. Úřad tedy poskytuje ty informace, které má. To je definováno pojmem „informace, vztahující se k působnosti“. **Informací se míní to, co v okamžiku dotazu je, anebo má být, v úřadu k dispozici. Pokud úřad zjistí, že nemá informaci, kterou podle svých povinností stanovených právními předpisy má mít, je povinen ji okamžitě doplnit a poskytnout...***“

Pokud tedy jeden z orgánů samosprávy (hejtman) jako povinný subjekt ve veřejně prezentovaných člancích (viz žádost) tvrdí, že Děti Země „***zdržováním připravili stát o několik miliard korun a lidských životů...***“, pak je nepochybné, že musí jít o informace, které byly shromážděny veřejnou institucí (povinným subjektem) za veřejné prostředky v rámci jeho činnosti a působnosti, takže je má k dispozici a není důvod tyto informace Dětem Země neposkytnout v požadované formě (emailem či poštou) a rozsahu.

Je zcela v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb. žádat povinné subjekty o dokumenty dokládající tvrzení představitele povinného subjektu v případě, že reprezentuje povinný subjekt (pokud tedy nevystupuje v roli politické či sám za sebe jako občan). Kdykoli tedy někdo jedná jménem povinného subjektu, reprezentuje stanovisko, postup, činnost apod. povinného subjektu a v tomto případě dokumenty, o které se výroky hejtmana opírají mají být v působnosti povinného subjektu a povinný subjekt (hejtman) je má žadateli vydat.

Kromě toho např. z „***Analýzy účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím***“ z listopadu 2007 (zpracované pro Ministerstvo vnitra, její text je např. zde <http://www.ucastverejnosti.cz/cz/praxe/aktuality/analiza-ucinnosti-zakona-o-svobodnem-pristupu-k-informacim-2-1-2008.html>) vyplývá (viz str. 57), že když se některé povinné subjekty setkají se žádostí, v nichž žadatelé požadují dokladovat určitá tvrzení představitelů povinných subjektů, resp. odůvodnit jimi veřejně zastávané stanovisko, pak jsou tyto povinné subjekty povinny tyto existující informace poskytovat (musejí jimi disponovat), neboť se vztahují k jejich působnosti. Jestliže tedy žádost směřuje k poskytnutí informací, o které určitý povinný subjekt opírá svůj zveřejněný článek, pak takové informace mají být poskytnuty (povinný subjekt samozřejmě ale není povinen v režimu zákona č. 106/1999 Sb. „vysvětlovat“, proč nějaký určitý názor zaujal jeho představitel).

Pokud tedy hejtman veřejně prezentoval určitá tvrzení vztahujících se k Dětem Země a k dálnici D8, pak jako povinný subjekt (hejtman jako orgán samosprávy) požadované podkladové materiály k dispozici jednoznačně má. V opačném případě, kdyby nějaké tvrzení nespadovalo do působnosti hejtmana, by se jistě k dané věci nevyjadřoval jako hejtman (ale jistě

může jako občan či jako politik). Hejtman jako povinný subjekt má tedy plnou informační povinnost, neboť požadované informace prokazatelně shromažďuje, když o nich veřejně mluví.

Pokud je ve dopise odkazováno na statistiky nehodovosti Policie ČR, pak takto poskytnutá informace **není v souladu s § 6 zákona č. 106/1999 Sb.**, neboť jde o obecnou odpověď, místo přesného sdělení místa (kontaktů a osob či konkrétní webové stránky) a charakteru informace o nehodovosti a počtu mrtvých na silnicích v Ústeckém kraji v důsledku zahájení dálnice (tzn. výsledky měření nehodovosti a počtu mrtvých právě ve vztahu k dálnici D8, nikoliv informace, které Policie ČR v rámci své působnosti pravidelně a dlouhodobě sleduje a zřejmě i zveřejňuje).

Pokud tedy žádané informace Děti Země, které představují „*odborné stanovisko či vyjádření, dopravní nebo policejní analýzu či nějakou studii, z které vyplývá kolik osob, na jakých silnicích v Ústeckém kraji a proč bylo usmrceno silničním provozem, neboť k zahájení výstavby dálnice D8-0805 dochází až v listopadu 2007 (a nikoliv dříve), ve srovnání s jakým časovým předpokladem a odhadem počtu mrtvých (na silnicích a dálnici D8 v kraji), pokud by dálnice D8-0805 byla vybudována dříve (kdy?)*“ existují, bylo povinnosti hejtmana je Dětem Země zaslat nebo je odkázat na přesné místo či způsob jejich získání, nikoliv tak, jak je uvedeno v dopise ze dne 29. 11. 2007 – odkázat je JEN na Policii ČR.

Pokud dopis odkazuje na názvy 3 článků a 1 tiskové zprávy ČTK, pak z těchto názvů rozhodně nevyplývá, že by Děti Země „*zdržováním připravili stát o několik miliard korun a lidských životů*“. I v tomto případě nedošlo ke správnému poskytnutí informací v souladu s § 6 zákona č. 106/1999 Sb.

Jednak nejde o odborné studie, stanoviska či analýzy (jak bylo v žádosti požadováno), ale jen o novinové články a zprávu ČTK, jejichž věrohodnost ve vztahu „dálnice D8 a Děti Země“ může být velmi sporná (zvláště, když navíc tyto články nebyly žadateli poskytnuty, ale jen názvy).

Pokud povinný subjekt veřejně tvrdí některá skutková tvrzení, pak jistě jejich zdrojem či podklady nemohou být (jen) výstupy ve sdělovacích prostředcích, neboť novináři (autoři těchto článků) by zase mohli uvést, že obdobné informace jim např. poskytl hejtman ve svých vyjádřeních či by mohlo jít o spekulace novinářů bez skutečného stavu věci (odborných podkladů).

Tím by tak vznikl tzv. bludný kruh, kdy jeden jako zdroj odkazuje na druhého a ten zas na prvního. Vzhledem k tomu, že povinným subjektem je hejtman, který se má veřejně vyjadřovat jen k těm věcem, které má v působnosti, pak nezbývá, než aby Děti Země žádaly o poskytnutí podkladů pro jeho veřejná tvrzení právě jeho.

Jelikož o dálnici D8 ve vztahu k Dětem Země veřejně mluvil, pak jistě tyto odborné podklady má dispozici (novinové články jimi rozhodně nejsou). Kdyby je neměl, pak by bylo logické, že by nemohl tvrdit to, co tvrdí, že Děti Země „*zdržováním připravili stát o několik miliard korun a lidských životů*“.

Děti Země samozřejmě nic nenamítají proti různým vysloveným názorům (hodnotícího úsudku či kritiky) hejtmana jako představitele povinného subjektu, nicméně předpokládají, že tato jeho kritika jeho konkrétní, věcná a oprávněná (přípustná). Aby tyto tři atributy u vysloveného názoru (kritiky) byly splněny, pak je nutné, aby vycházely s nějakých skutkových tvrzení, resp. faktů/podkladů. A o tyto podklady Děti Země ve své žádati zažádaly.

Děti Země tedy očekávají, že při vyřízení této stížnosti bude povinný subjekt (hejtman) postupovat dle § 16a odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., a to tak, že do 7 dní od doručení této stížnosti bude předána nadřízenému orgánu (Radě) k vyřízení, pokud ovšem v této lhůtě o žádosti ze dne 29. 11. 2007 hejtman sám nerozhodne.

RNDr. Miroslav Patrik
člen výboru klubu